

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Litterae Decem Apostolicae diuersorum Pontificum summoru[m], in quibus magna & multa priuilegia Inquisitoribus conceduntur, & quam plura dubia ad Inquisitionis officiu[m] pertinentia dissoluuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

idē Innocentius tertius (vt mibi videtur) in Apo-
 stolica, extra de presbytero non baptizato, eadē nō
 obscure definire ac stabilire videtur sententiā in hęc
 verba: Inquisitioni tuę taliter respondemus, pres-
 byterum, quem sine vnda baptismatis extremū
 diē clausisse significasti: quia in sanctę matris Ec-
 clesię fide, & Christi nominis confessione perfe-
 ueravit, ab originali peccato solutum, & cęlestis
 patrię gaudū esse adeptū asserimus incūctāter.

Post hęc Benedicētus in hac extrauaganti lōge
 uberiorē et expressiorem definitionem edidit: quam
 etiam cōcilium generale octauum seu Florentinum
 sub Eugenio IIII. celebratum, sessio. ult. circa finem
 anno Domini 1439. clarē et aperte tradidit his uer-
 bis: Definimus illorum animas, qui post baptil-
 ma susceptum, nullam omnino peccati maculā
 incurrerūt, illas etiam, quę post contractam pec-
 cati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem
 exuta corporibus, (prout superius dictum est)

A sunt purgate, in cęlū mox recipi, & intueri clarē
 ipsū Deū trinum, & vnū, sicuti est, meritorū tñ
 diuersitate alium alio perfectius, illorum autem
 animas, qui in actuali mortali peccato vel solo
 originali decedūt, mox in infernū descēdere, pę-
 nis tamen dispartibus puniēdas. *hactenus cōcilium.*

A itque ex his consequitur, Gręcos & Armenos
 nunc potissimum post has Ecclesię definitiones vel
 ex hoc solo hereticos esse, qui asserunt, animas defun-
 ctorum suis corporibus exutas, non habere pęnam
 vel gloriam vsque ad diem iudicij, quos refert &
 consulat egregiē Guido Carmelita in summa de hęc
 resibus titu. de hęcresibus Gręcorum, cap. 7. &
 tit. de hęcresibus Armenorum cap. 5.

B Ex hac extrauaganti Nicolaus Emyericus, infra
 in hac 2. p. q. 8. ver. In extrauaganti autem. duo
 decim hęcreses damnatas subtiliter colligit, & toti-
 dem inde catholicas veritates illis hęcresibus con-
 trarias comprobari verissimē admonet.

LITTERÆ DECEM APOSTOLICÆ

Diuerforum Pontificum Summorum,

In quibus magna & multa priuilegia Inquisitoribus cenceduntur,
 & quamplura dubia ad Inquisitionis officium
 pertinentia, dissoluuntur.

Urbanus IIII. ad Inquisitores.

Multa Inquisitorib. priuilegia cōceduntur, et ple-
 raque alia declarantur, quę ad eorū officij spectant.

Urbanus Episcopus seruus seruorū
 Dei, Dilectis filiis Fratribus ordi-
 nis Prędicatorum Inquisitoribus
 hereticę prauitatis, in regno, & do-
 minio charissimi Christo filij no-
 stri Regis Aragonum deputatis, auctoritate Apo-
 stolica & in posterum deputandis, Salutem, &
 Apostolicam benedictionem.

Prę cunctis nostrę mentis desiderabilibus
 catholica incrementum fidei affectantes, nimio
 vtiq; dolore replemur, cum audimus aliquos,
 vel sentimus ad illius deprehensionem quacuq;
 malignitate satagere, vel damnabilibus ipsam
 deprauando reprehensionibus, aut detractioni-
 bus ei abrogabilibus derogando, seu commentis
 eandem mendacibus peruerendo, ad quorum
 iniqua conterenda molimur, eō animosius aspi-
 ramus, quō in animarum stragē perniciosius eos
 agnosimus cōspirare. Sanē, vt accepimus, in ali-
 quibus partibus regni & dominij charissimi in
 Christo filij nostri illustris regis Aragonū, adeo
 infidelitatis error inualuit, quod ibi quampluri-
 mi à via veritatis prorsus auerfi, eūtes per deuū
 falsitatis, pestiferas ad concutiēdum orthodoxę
 murum fidei machinas construxerūt, molientes
 ipsum fallacium argumentationum impulsibus

C demoliari. Verū licet vbilibet sedis Apostolica
 diligentia cōtra talium dolosam astutiām, ne dif-
 fusius huiusmodi serpat morbus, remedium libe-
 ter adhibeat opportunum; in prædictis tamen
 partibus cupientes anxie, vt negotium fidei iugi
 profectu, elisis omni ferroribus conualeseat, vi-
 gilare ad hęc per nos & alios eo studemus arte
 tius; quo prædictum Regem feruentiorem senti-
 mus ad idem negotium efficaciter promouēdū.
 Prouidimus igitur ibidem ad præfatis personas
 aliquas circumspēctas, pro tanto negotio de puta-
 ri quarū honesta conuersatio exemplū tribuat
 puritatis, & doctrinā fundat erudita labia salu-
 tarē, vt sacro ipsarū ministerio præfate partes ab
 huiusmodi contagijs expurgentur. Vt aut in qui-
 sitionis officij contra hereticos in præfatis par-
 tibus possit efficacius adimpleri, discretioni ue-
 strę per Apostolica scripta mandamus, in remif-
 sionem vobis peccatorum iniūgentes, quatenus
 in charitate Dei hominū timore postposito, vir-
 tutem spiritus induentes ex alto, prædictum offi-
 cium in dictis partibus simul vel separatim aut
 singulariter, prout negotij vtilitas suadebit, ad ex-
 tirpadam de ipsis partibus hereticam prauitatē,
 sub spe mercedis aternę sic efficaciter prosequi
 & exequi studeatis, vt per sollicitudinis vestrę
 prudentiam, de partibus ipsis radix iniquitatis hæ-
 reticę succidatur: & vinea Domini exterminatis
 vulpeculis, quę peruersis moribus demoliūtur
 eandem, fructus afferat catholica puritatis.

I Si

Edito anno
 Domini 1461.

al. desideris
 al. quilibet
 per
 Et
 mē
 de-
 nit-
 tio
 ba-
 hri
 etū
 nit
 per
 li-
 us.

† omnibus.

† al. pietatis.

† al. negotij.

† Concordat
 textus in ca.
 Vt officium
 de hęc. li. 6.

† cap. ad abo ledam §. qui vero, & c. Ex. cōdicamus. 1. § qui autem, de hæret.

Si quos autē de prauitate prædicta culpabiles inueneritis vel infectos, seu etiā infamatos, contra ipsos (nisi examinati velint absolute in datis Ecclesiæ obedire) nec non cōtra receptatores, defensores, & fautores eorum, iuxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica, huiusmodi metu diuino timori postposito, procedatis :

Non obstantibus aliquibus litteris, ad quoscū que alios de partibus ipsis (exceptis locorum diocesanis) super huiusmodi negotio, ab ipsa sede directis; quarum deinceps ad huiusmodi inquisitiones faciendas nolumus auctoritate procedi. Quinimo ne procedatur per illas districtius inhibemus, nec prætextu commissionis specialiter eisdem diocesanis super hoc factæ, processus vestros in eorundem diocesanorum ciuitatibus & diocesisbus volumus impediri.

Nec per hoc, quod huiusmodi negotiū generaliter in ipsis partibus vobis committimus, commissiones à præfata sede diocesanis eisdem factas, si forsitan illarum, seu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus reuocare. Veruntamen siue auctoritate ordinaria, siue ex delegatione sedis prædictæ, iudem diocesanis in huiusmodi negotio processerint, nequaquam volumus, vel per cōcursum processuum, vel alias quomodolibet, processus vestros impediri, quin diocesanorum ipsorum processibus non obstantibus, in eodem negotio procedere libere valeatis.

† Concordat. text. in c. V. officium, § si vero, de hæret. lib. 6.

Si vero aliqui ex prædictis, hæretica labe penitus abiurata redire voluerint ad ecclesiasticam vnitatem, eis iuxta formam Ecclesiæ absolutio- nis beneficium impendatis, & iniungatis eisdem quod iniungi talibus consuevit: Prouiso solenter ne simulata cōuersione redeant fraudulenter, & vos, immo potius seiplos, fallentes, sub agni spece gerant lupum.

† Vide. Clam. mon. 1. §. 176. pter quod, de hæret.

Quod si aliqui fuerint iudicandi hæretici, vel incarcerationis pœna perpetuæ alicui pro huiusmodi crimine fuerit infligenda, per vos ad illud de diocesanorum vel vicariorum suorum, si diocesanis ipsis absentibus presentes fuerint, consilio procedatur, vt in tante animaduersionis iudicio, non postponenda Pontificum auctoritas intercedat.

† Concordat. text. in ca. V. officium, § verum, de hæret. lib. 6.

Verum quia in tali graui crimine cum multa oportet procedi cautela, vt in reos sine ullo profectur errore dure ac dignę seueritas vltionis, volumus & mādamus, vt vos, vel illi, quos ad hoc duxeritis deputandos, in examinatione testium, quos recipi super hoc crimine prædicto, ipsismque cōtingentibus oportuerit, adhibeatis duas religio- sas personas & clericas, in quarum presentia per publicam, si commodè potestis habere perso- nam, aut per duos viros idoneos fideliter eorundem depositiones testium conscribantur.

† Emericus 3. par. q. 63.

Quod si testibus, quos à vobis recipi, vel ab alio vice vestra super eodem crimine examinati contigerit, ex publicatione nominum eorundem videlicet periculum imminere, ipsorum nomina non publice, sed secrete coram aliquibus personis prouidis & honestis, religiosis, & alijs ad hoc vocatis, de quorum consilio ad sententiam vel cō-

† Emericus 3. par. quaest. 73. & ibi dixi.

A demnationem procedi volumus, exprimantur. Er si non obstante, quod illis, contra quos huiusmodi testes de posuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem iudicis instruen- dam, adhibeat plena fides testium depositioni- bus eorundem.

Ut ergo commissi vobis officij debitum vtilius, & liberior exequamini, committendi citatio- nes, & testium examinationes, cū de huiusmodi criminibus, ac ipsius circumstantijs duxeritis inquire- dum: & denunciationes sententiarum, quas in quoslibet hac de causa tuleritis: Accersendi quoque, prout expedierit, peritos quoslibet, vt vobis in ferendis huiusmodi sententijs præbeant consilium opportunum, ac vobis assistant: Conuocandi etiam clerum & populum ciuitatum, castrorum aliorumque locorum, prout dicto negotio fidei videritis expedire: Insuper in dicto negotio de plano & absque iudiciorum & aduocatorum strepitu:

B Ac contra illos quos in prædictis partibus in hæreses & crimine commisisse cōstitit, licet ad alias partes se transferendos duxerint, procedi: Nec non faciendi vobis libros, seu quaternos, & alia scripta, in quibus inquisitiones factas, & processus per quoslibet auctoritate sedis Apostolicæ, vel legatorum eius habiti, contra hæreticos continen- tur, a quibuslibet assignari & obseruari omnia statuta tam per sedem Apostolicam, quam in cō- cilijs eiusdem sedis prouide edita, quæ negotiū catholicæ fidei tangere dignoscuntur, sicut pro- motioni negotij & augmentationi fidei fuerit op- portunū: Prouidendi præterea de diocesanorum, vel eis absentibus, vicariorum suorum consilio hæreticos, eorundem credentes, receptatores, fauto- res, & defensores, eorumque filios, & nepotes, per- sonas dignitatis, & beneficij ecclesiasticis, & officijs publicis, & honoribus quibuscūque.

C Nec non & largiendi viginti, vel quadraginta dierum indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus verè penitentibus, & confessis qui ad vestram conuocationem propter hoc faciendam accesserint: Plena sit vobis, & singulis vestrum presentium, tenore facultas.

Vobis autem pro huiusmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus quæ succurrentibus terra in generali Concilio est concessa.

Socijs uero Fratribus uestri ordinis, & Nota- rijs uestris, qui vna vobiscum in prosecutione hu- iusmodi negotij laborauerint, & omnibus qui vobis personaliter assisterint in eodem negotio;

E & qui ad impugnandū hæreticos, fautores, & re- ceptatores & defensores eorum, ex animo vobis prestiterint auxilium, consilium, aut fauorem: de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confi- si, tres annos de iniunctis sibi penitentibus relaxamus. Et si qui ex ijs in prosecutione huiusmodi negotij forte decesserint, eis peccatorum omnium de quibus corde contriti, ac ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Compescendi præterea monitione premissa, per censuram ecclesiasticam, appellatione postpo-

postposita, prædicatores questuarios à prædicationis officio (quod ad ipsos nullatenus pertinet, quorum interest tantum charitatiua subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam forte habent exponere) liberam vobis, & singulis vestrum concedimus, auctoritate præsentium, facultatè.

Cæterum si forte (quod non credimus) aliqui cuiuscunque conditionis huic negotio vobis commissio, se opponere, seu illud præsumpserint aliqua tenus impedire: vt nõ possit procedi libere in eodem: immo nisi requisiti illud fouerint, & iuxta officium, & posse suum singuli iuuerint studiosè: contra eos tanquam hæreticorum fautores, & defensores, secundum sanctiones Canonicas, freti eadem auctoritate, intrepidè procedatis.

Denique vt circa præmissa plenè vobis, & singulis vestrum coertionis expediat, & inuolabilis addit auctoritas, volumus, vt ea omnia vtiliter exequamini, inuocato (si opus fuerit) auxilio brachij secularis, Contradiçtores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstantibus aliquibus priuilegijs, vel indulgentijs quibuscunque personis, cuiuscunque conditionis, dignitatis, vel gradus, religionis, vel ordinis, & præsertim Cisterciensium, Prædicatorum Minorum, seu Eremitarum, siue communitatibus vel vniuersitatibus ciuitatum, & locorum, specia liter vel generaliter, sub quacunque verborum expressione vel forma à memorata sede concessis, vel in posterum concedendis: Etiam si dicatur in illis, quod eis per aliquas literas totum de verbo ad verbum tenorem non continentes priuilegio rum vel indulgentiarum ipsarum, nequeat derogari: Et illis maximè priuilegijs, & indulgentijs, quibus, ab ipsa sede concessum est aliquibus seu concedetur deinceps, quod excommunicari, vel ipsorum terræ supponi non possint ecclesiastico interdico, aut quod prædictorum, vel aliorum quorumlibet ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, siue denunciations, sententiarum excommunicationis, suspensionis, vel interdici, auctoritate litterarum Apostolicarum minime cogi possint, nisi de ipsorum ordinibus, priuilegijs, vel indulgentijs, eis sup hoc à sede concessis eadem habeatur in eisdem litteris mentio specialis: cum ex huiusmodi vel alijs priuilegijs, vel indulgentijs nullum uobis in tato pietatis negotio, velimus obstaculum interponi: Et cõsuetudine de duab. diebus edita in Concilio generali. Dat. apud Montem Flacon. v. Calen. Aug. Pontificatus nostri anno primo.

Clemens III.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectis filiis Fratribus ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ prauitatis, in regno, & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustris Regis Aragonis deputatis auctoritate Apostolica, & in posterum deputandis Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Præcunctis nostræ mentis desiderabilibus &c. sicut in præcedenti immediate, Datum Peru

A si sexto nonas Octobris, Pontificatus nostri anno primo.

Quia vero in prædictis duobus priuilegijs Urbani, & Clementis, sequens clausula, quæ dirigitur Inquisitoribus, continetur: *Vobis autem pro huiusmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quæ succurrentibus terræ sanctæ in generali Concilio est concessa*, Ideo, vt videatur quæ est illa indulgentia, quæ conceditur terræ sanctæ succurrentibus, & consequenter Inquisitoribus in negotio fidei laborantibus: sciendum est, quod in capitulo, Ad liberandam terram sanctam. extra de Iudejs, & Sarracenis, in parte decisæ, vt notat Hostien. in lectura. habetur sic.

Ad liberandam terram sanctam, & infra. Nos ergo de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate cõfisi, & ex illa quam nobis, licet indignis, contulit Deus ligandi atque soluendi potestate: omnibus qui laborè istum in proprijs personis subierint & expensis, plenam suorum peccaminum, de qui bus fuerint veraciter corde contriti, & ore cõfessi, veniam indulgemus, & in retributionem iustorum, salutis æternæ pollicemur augmentum: Eis autem qui non in personis proprijs illuc accesserint, sed in suis dumtaxat expensis, iuxta facultatem & qualitatem suam viros idoneos destinauerint: Et illis similiter, qui licet in alienis expensis in proprijs tamen personis accesserint, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Huiusmodi quoque remissionis volumus, & concedimus esse participes, iuxta qualitatem subsidij, & deuotionis affectum, omnes, qui ad subuentionem ipsius terræ de bonis suis congruè ministrabunt aut circa prædicta cõsiliu, & auxilium impederint opportunum: Omnibus etiam piè proficiantibus in hoc opere in communi sancta, & vniuersalis synodus orationum, & beneficiorum suorum suffragium impartitur, vt eis dignè proficiat ad salutem.

Ex prædictis omnibus clarè patet, quod Inquisitores dum laborant in eorum officio sancto, suorum plenam peccatorum veniam consequuntur.

COMMENT. XXII.

Præcunctis. Edidit Clemens III. anno Domini 1265. eisdem penitus uerbis, quibus Urbanus III. prædecessor paulo ante ediderat; videtur enim fuisse mos uetustis temporibus cum ita res postulabat, vt in principio Pontificatus quilibet Romanus Pontifex contra hæreticos, & Ecclesiæ rebelles leges promulgaret, vt eos suppliciorum, & penarum acerbitate à tanto crimine amoueret, & ad ecclesiæ gremium reduceret. Has autem leges interdum à prædecessoribus acceptas nullis mutatis uerbis (nisi occasio suaderet) edebant, vt me etiam verè docuit Illustrissimus, Iulius Antonius Sanctorius sanctæ Seuerinæ Cardinalis, generalis Inquisitor, vir singulari pietate, & eruditione: quæ consuetudo vt ex antiquis Pontificum rescriptis colligo, sic maxime uiguit, cū Albigenses, Pauperes de Lugduno, et cæteri eius sectæ hæretici ab hinc fere trecetis annis

† Concessit Inn. III. in concilio generali Lateranen. Romæ habito anno Domini 1215.

† al. quantitate.

† al. proficiantibus.

Ritus uetus promulgandi leges contra hæreticos initio Pontificatus.

Olim ter in anno heretici ei anathematizabantur.

Origo. Bullæ quæ adicitur in cœna Domini vetustior est quâ putauerit Sotus.

pacem Ecclesiæ perturbabant.

Illud etiam olim fuit in usu, vt ter in anno solèni ritu heretici cuiuscunque seclæ a anathematizarentur, videlicet in die Cœnæ Domini, Ascensionis, & in festo Dedicacionis basilicarum Petri, & Pauli, vt notat glos. Ioan. Andr. in Clemen. dudum. verbo, solemnes. de iudicijs, & idem Ioan. Andr. in c. vt officium. in prin. de heret. li. 6. & Ioan. Monachus in glos. supra extrauag. Bonifacij octauæ incip. Rem non nouam. tit. de dolo. & contu. inter communes, in verbo, Solemnes dies, quibus tandem ritibus (vt arbitror) successit processus Bullæ, quæ dicitur in cœna Domini, quæ annis singulis in die Iouis sancta coram summo Romano Pötifice legitur. quæ in primis heretici vniuersi anathematizantur: nã vsus huius Bullæ (vt breuiter id moneam) tametsi non videatur multum antiquus, vt putat Domin. Sotus lib. 4. Senten. distin. 22. quæstio. 2. art. 3. ver. Hæc autem Bulla. cum nec S. Thomas, nec Eymericus, nec alij vetustiores auctores eius meminerint, sed à tempore Martini quinti, circa annu Domini 1420. quo tempore Bohemorum hæreses in Concilio Constantiensi fuerunt damnatæ, capisse videatur, ac de ea mentionem iã faciunt Paulus secundus, & Sixtus quartus quibusdã rescriptis incipientibus. Et si dominici gregis. Post Leo decimus aduersus Lutheru eã auxit, ac deinde Paulus tertius, & ceteri Romani Pontifices donec ad Gregorium XIII. qui nũc feliciter regnat. cõtinnua serie peruenias, tametsi inquam vsus huius Bullæ, nõ videatur Soto multu antiquus, cõsiderata tamen antiqua anathematizandi hereticos cõsuetudine vetustior videri poterit, quam Sotus forte minus uerè putauerit: quod efficaciter probari potest ex textu in dicta Clemen. Dudum de iudicijs, vbi scriptum est ita: Etiã extra dies solemnes, in quibus Romani Pontifices processus cõsueuerunt facere generales. Quæ verba etiã ponuntur in dicta extrauagan. Rem nõ nouã, de dolo, & contu. & glos. in dicta clemen. Dudum verbo: Generales. rectè adnotat hos generales pces sus fieri contra hereticos, credetes & ceteros huõi.

Atque ex dictis desines mirari, si quandoq; inuenias multa Pötificum rescripta de pœnis hereticorum aduersus hereticos edita eisdem sæpe verbis concepta. nam circa eandem rem idem modus solitus erat seruari à diuersis Romanis Pontificibus. b Idcirco vt videatur quæ est illa indulgentia, quæ conceditur terræ Sanctæ succurrentibus.) Vt hæc intelligatur, obseruandũ est Innocentiũ tertium in Concilio generali Lateranẽ. Romã apud Lateranum habito anno Domini 1215. pro recuperanda terra Sancta multum laborasse, magnaque priuilegia, & ingentes indulgentias concessisse Crucifigatis, idest illis, qui vel in proprijs personis, vel aliter id negotium iunissent. Quæ res multis verbis narratur in fine Concilij Lateran. vbi ponitur expositio pro recuperanda terra Sancta, quam refert Hostiensis in c. Ad liberandam. extra de iudicis, et Sarace. Eymericus hic ex Hostiensis eam solum partẽ retulit (ut apparet) quæ suo instituto conueniebat. Atque hoc est quod dicitur esse in parte decisa idest in ea parte, quam abstrulit Decretalium compilator a dicto cap. Ad liberandam. extra de Indus.

Urbanus VIII

Inquisitores hereticæ prauitatis, & eorum notarij, durante officio, non possunt excommunicari, suspendi, aut interdici sine speciali mandato sedis Apostolicæ faciente de hoc prinilegio mentionem.

Urbanus Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Fratibus ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hereticæ prauitatis in regno, & dominio charissimi, in Christo filij nostri Illustris Regis Aragonum deputatis à Sede Apostolica, & in posterum deputandis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ne Inquisitionis negotium cõtra damnatam hæresim prudentiæ vestræ commissum impediri (quod absit) propter aliquorum astutiam, vel eẽ retardari contingat, vobis auctoritate presentiu indulgemus, vt nullus sedis Apostolicæ delegatus, vel subdelegatus ab eo conseruator, aut etiã executor à sede Apostolica deputatus eadẽ, seu etiam deputandus, in vos, vel quatuor notarios siue scriptores vestros, super his vobis fideliter obsequentes, quamdiu in prosecutione huiusmodi negotij vos, & ipsi fueritis, possit excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti sententiã, promulgare, abique speciali mandato prædicte sedis, faciente plenam, & expressam de hac indulgentia mentionem: decernentes irritum, & inane, si secus fuerit attentatum. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostrę concessio nis, & cõstitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorũ eius, se no uerit incursum. Dat. apud Montem Flaconẽ ii. Nonas Aug. Pontificatus nostri anno primo.

Urbanus VIII

Inquisitores, & eorum socij mutuo se possunt ab soluere ab excommunicatione, & irregularitate, in casibus de quibus hic.

Urbanus Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectis filiis Fratibus ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hereticæ prauitatis in regno, & dominio charissimi in Christo filij nostri Illustris Regis Aragonum deputatis, à sancta sede Apostolica, & in posteru deputandis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Vt negotium fidei valeatis liberius promouere, vobis auctoritate presentium indulgemus, vti vos, & fratres vestri ordinis socios uestros, ex communicationis sententiam, & irregularitatẽ incurrere, aliquibus casibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurtis, quia propter iniunctum vobis officium ad Priores ueros de leui super hoc recurrere nõ potestis, mutuos vos sup his absolueret, iuxta formã Ecclesię, & uobiscũ auctoritate nostra dispensare possitis in casibus de quibus hic.

in casibus, in quibus dictis Prioribus, vt dicitur, est ab Apostolica sede concessum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ cõcessionis infringere, vel ei ausu temerario cõtra ire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum apud Montem Flascõnem, nonas Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

Vrbanus III.

Filij vel heredes petentium in infirmitate sua, hereticorum consolationem, non admittuntur ad pbandum quod non sana mētē, vel perdata loquela suscepint, si constat quod erant sana mentis quando cõsolationem petierunt; alias admittuntur per testes idoneos. Et cõcordat rex. in c. Filij. de her. li. 6.

Edita anno Dom. 1261. Inquis. h. m. c. 43. & quæ. c. 11. vbi dicitur oppos. p. al. Theol. p. al. exposito & ab eis verbum dicit. p. al. remediu.

VRBANVS Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectis filiis Fratrib. Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hereticæ prauitatis in regno, & dominio charissimi in Christo filij nostri illustris Regis Aragonum, auctoritate Apostolica deputatis, & in posterum deputandis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Olim ex parte dilectorum filiorum Fratrum ordinis Prædicatorum Inquisitorum hereticæ prauitatis in Cathalonia, & alijs terris, nobilis viri A. Comitum Pictauen. felicis recordationis Alexandro Papæ prædecessori nostro expositum fuit, quod nonnulli de partibus, vbi eis contra hereticos inquisitionis officium est commissum, in mortis articulo constituti, salutis medicum, & abhorrentes, consolatores hereticos ad se introduci faciunt, & ab eis per impositionem manus desolationis suæ consolationem accipiunt, secundum pessimam consuetudinem eorundem: Sed filij, & heredes sic decedentium propter hoc exheredari timentes, & volentes ob id eorum malitiam excusare, proponunt se vel probare per testes, quod iudicando recipiebant consolationem huiusmodi, loquelam amiserant, & erant alienati a mente: cum moris sit apud eos (vt dicitur) quod nullum taliter consolentur, qui non sit sanæ mētis, & memoriam habeat ordinatam; Ac super hoc, eodē prædecessore consulto ab eisdem Inquisitoribus vtrum tales debent probationes admitti, idem prædecessor eis duxit per suas litteras taliter respondendum: vt si legitime constiterit, quod prædicti dum sanæ mentis essent, petierint hereticos consolatores, sicque viam fuerint vniuersæ carnis ingressi, licet consolationem huiusmodi, immo vel rursus desolationem, non sanæ mentis effecti, vel postiam perditam loquelam suscepisse dicatur, nulla super hoc probatio admittatur: cum in nullo sic decedentes debeant propterea releuari: In dubio vero admitti poterit. Non tamen uxores, vel filij, seu familiares, aut de suis aliqui ad hoc probandum recipiantur in testimonium: sed alij testes idonei, & specialiter fidei zelatores: cum contra tales sit non modicum præsumendum; sit

A que in talibus propter fidei priuilegium, & cum multa cautela summaque diligentia, præ cæteris negotiis, procedendum. Vos igitur in hac parte iuxta ipsius prædecessoris nostri responsionem, commissum vobis negotium fidei, sic prudenter & fideliter exequi procuretis, quod labor uester vobis ad vitæ præmium, & alijs ad salutem (quæ solum in talibus quæritur) proficiat animarum. Datum apud Montem Flascõnem xii. Calen. Septembris, Pontificatus nostri anno primo.

Vrbanus III.

Declarantur hic multa dubia ad Inquisitionis negotium spectantia, ex illis in primis, quæ continentur in c. Accusatus. de heret. lib. 6.

VRBANVS Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectis filiis Fratrib. Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hereticæ prauitatis, in regno, & dominio charissimi in Christo filij nostri Illustris Regis Aragonum auctoritate Apostolica deputatis, & in posterum deputandis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita anno Dom. 1261.

C Consultus felicitis recordationis Alexander prædecessor noster, super articulis infra scriptis, fidei causam contingentibus, ab Inquisitoribus prauitatis hereticæ in partibus Tholosanis à Sede Apostolica deputatus, per suas litteras respondit eidem, cuius vtique responsionem præsentibus de verbo ad verbum duximus annotandam, quæ talis est.

Quod super nonnullis quæstionum articulis, in quibus causa fidei tangitur, nos consulere voluistis, sollicitudinis vestræ prudentiam in Domino commendamus.

D Primus igitur uestre consultationis articulus cõtinebat: vtrum si dici debeat relapsus in hæresim, qui lapsus est in eam post abiurationem ipsius, in qua non inuenitur antea commississe, cum secundum proprietatē verborum non videatur relapsus, qui nõ fuerat ante relapsus. Ad quod taliter respondemus, quod talis, si tanquã accusatus, vel suspectus de hæresi eã in iudicio abiurauit, & postea cõmittat in ipsa, ceteri debet quadã iuris licetione relapsus, licet ante abiurationem suã plene probatum non fuerit crimen hæresis contra ipsum, dummodo huiusmodi prius orta suspicio violenta fuerit, & certis ac veris indicijs comprobata: Si vero leuis, & modica, quamquam ex hoc sit grauius puniendus, relapsorum tamen in hæresim non debet pœna puniri, ex quo præsumi non potest verisimiliter ante lapsus in eam.

† Cap. Accusatus §. 1. & 2. de heret. lib. 6.

E Quæsiuistis et circa idem, si is qui hæresim abiurauit, & per solã inexcusabilem receptionem vel receptionem, aut deductionem, seu associacionem, vel visitationem hereticorum, siue dationem vel missionem munerum: aut etiã alias in fauorem eorum, qui excusari nõ possit, sine adoracione tamen (vt verbis vestris vtamur) lapsus est postmodum, propter hoc debeat iudicari relapsus.

† Cap. Accusatus §. ille quoque. de heret. lib. 6.

Et quidem si legitimè cõstitit, vel etiam non cõstaret, quod tales ante huiusmodi abiurationem in hæresi commississent, non est dubium, eos per hoc fuisse relapsos, quia tunc dubitari non debet illos ex approbati à se prius erroris consequentia id fecisse.

Præterea nonnulli ¶ talium, vt proponitur; iurant coram Inquisitoribus tam de se, quam de alijs super factò hæresis veritatè dicere, sed periurant, non odio tamè, vel pretio, sed timore sui potius, & suorum; corrigunt autem se postmodum super his contra se, ac alios suos complices depnendo: Cum itaq; periurius secundum iura ¶ et post pœnitentiam in criminalibus à testimonio repellatur: hinc quæritur, vtrum cõtra illos suos complices sit per testimonia talium procedendũ. Super quo taliter respondemus: Quod cum crimen huiusmodi exceptum, si ex manifestis indicijs apparuerit, tales non animi leuitate, sed zelo si dei tanquam pœnitentes propriæ culpa asserere quod talia prius tæuerant, & velint in hoc errorem suum corrigere; ac alios nominare, stari debent in fauorem fidei (nisi aliud obfisteret) attestacionibus eorundem.

Ad illud autem ¶ quod quæritur, vtrum ad Inquisitores hæresis pertineat de diuinationibus, & sortilegijs, quæ contra aliquos sibi denuntiantur, cognoscere, ac punire talia exercentes. Breuitus respondetur, quod cũ negotium fidei quod summè priuilegiatum existit, per occupationes alias non debeat impediri, Inquisitores ipsi de his, nisi manifestè saperent hæresim, ratione huiusmodi officij sibi commissi, se nullatenus intromittant, sed eos relinquunt suis iudicijs pœna debita castigandos.

Quidam insuper, ¶ ut adiecit, pro his quæ cõmiserunt in hæresi, astringunt se Inquisitoribus sub obligatione bonorum suorum ad recipiendã ab eis pœnitentiam, & complendam, sed ea licet iniuncta, non tamen peracta, quin potius in toto vel in parte neglecta, decedunt: Quæritur ergo vtrum Inquisitores ipsi, vel qui in eorum locum succedunt, possint ad satisfactionem pro ipsis defunctis hæredes vel detentores bonorũ sic decedentium coarctare. Ad quod dicimus, quod si per huiusmodi pœnitentiam aliquod onus ad salutem proficiens impositum fuerit in bonis temporalibus, exequendum, ad complementum ipsius, per Inquisitores cogi debent hæredes, vel alij, ad quos bona talia cum suo onere deuenerunt.

Iniungitur ¶ etiam aliquibus ad pœnam in pœnitentia pro hæresi ab ipsis pestis Inquisitoribus vt vsuras restituant, ad quod obligauerant in iudicio Ecclesiæ se, & sua, In quo quæritur, vtrum Inquisitores ipsi, vel qui succedunt in locum eorum, ad respondendum coram se conquerentibus de vsuris huiusmodi, & ad restitutionem earum, si de ipsis constiterit, possint compellere taliter pœnitentes, pœcut ab eis in alijs iniunctis sibi pœnitentijs fieri consuevit. Ad quod respondemus, quæstionem super vsuris motam contra tales iudicialiter nõ debere audiri ab Inquisitoribus.

A hæresis, nec decidi; Nolentes quod per causas huiusmodi offendiculum negotio fidei prepararetur, eos tamen, ad restitutionem vsurarum, de quibus constiterit, compellere poterunt, quibus in satisfactionem pro prædicto crimine, huiusmodi restitutionem in pœnitentiam inunxerunt.

Sunt & alij, ¶ qui confessi sunt iudicio de hæresi coram Inquisitoribus huiusmodi prauitatis; sed antequam eis iniungeretur pœnitentiã, decesserunt. Super quo quæritur, si hæredes talium compelli possint ab Inquisitoribus, vt ad ipsorum arbitrium satisfaciant pro defunctis; præcipuè cum iidem dum viuerent, ad faciendam pœnitentiã, quam Inquisitores eis vellēt iniungere bona sua Inquisitoribus obligarint. Cui quæstioni sic diximus respondendum, quod postquam tales nõ decesserunt hæretici, sed reincorporati potius Ecclesiæ vnitati, non videmus, quod eis post mortem vel eorum hæredibus, qui ad successionem talium admittantur, sit satisfactio pro extincto iã crimine iniungenda. In eo vero casu, in quo hæredes huiusmodi ad successionem nõ deberent ob culpam sui actoris admitti, non obstante, quod actoribus ipsis viuentibus, hoc non fuerit intercedente ipsorum morte per sententiam declaratum, ad confiscationem bonorum post mortem nihilominus procedatur.

C Adiecitis præterea negotium seu officij Inquisitionis contra hæreticos dilecto filio Priori Fratrum Prædicatorum Parisien. à Sede Apostolica fuisse sub ea forma commissum, vt idem super hoc posset inquirere tam per se, quam per alios quos ad hoc idoneos reputaret. In quo quæritur, vtrum tales delegati, vel subdelegati existant, & quid possint etiam sic electi. Super quo taliter diximus ordinandum, quod idem Prior possit tres vel quatuor idoneos ad hoc opus assumere qui parem cum ipso habeat potestatem, & amouere illos, ac ipsorum loco alios substituere quotiescunque viderit expedire. Ipsi tamen Priori & alijs sic assumptis committendi dumtaxat citationes & examinationes testium cum de huiusmodi crimine ac circumstantijs eius inquiritur, ac denuntiationes sententiarum, quas super his contra quoslibet contigerit ferri, & his similia faciendi, conceditur ab eadem sede facultas.

Quæstioni ¶ uerò qua quæritur, vtrum constitutus in sacris deprehensus in hæresi, & propter hoc immutandus perpetuo prius sit ab ordinibus à suo episcopo degradandus, antequam tradatur huiusmodi pœnitentiæ. Respondemus, quod talis, qui est perpetuo immutandus, prius debet à suis ordinibus degradari.

E Nonnulli quoque clerici, & quod est deterius sacerdotes, prætextu pecuniæ vel alicuius secularitij temporalis, inueniunt aliquando inquisitionis impedire negotium, instruendo citatos hæreticorum credentes, de celanda veritate, falsitate dicenda, vel eos indebitè liberandos: de quibus quæritur, vtrum Inquisitores possint tales capere, ac retinere, aut quod sic accepta restituant coarctare. Dubium itaque non videtur, quod hi quos constat exercere præmissa, ea faciunt in fauore hæreticæ

† Cap. Accusatus. §. Licet. de hæret. lib. 6.

† Cap. quicquid. §. q. r. c. Testimonij, de testibus.

¶ Conco. r. 1. c. 9. de hæret. lib. 6.

† Cap. Accusatus. §. sanè. de hæret. lib. 6.

† Cap. accusatus. §. Si vero. de hæret. lib. 6.

Eymericus 3. par. quæst. 1. 50. ubi dicitur

† Cap. Accusatus. §. de quæstionibus. de hæret. lib. 6.

¶ Conco. r. 1. c. 9. de hæret. lib. 6.

† Cap. l. 1. c. 20. de hæret. lib. 6.

¶ Wile. cor. r. 1. c. 1. per cap. G. nem. de p. nis. super hæc a. p. u.

† Conco. r. 1. c. 9. de hæret. lib. 6.

† Conco. r. 1. c. 9. de hæret. lib. 6.

† Cap. r. 1. c. 9. de hæret. lib. 6.

† Cap. l. 1. c. 20. de hæret. lib. 6.

tie praunitatis: quare possunt à talibus per Inquisitores compesci, & poena debita castigari, tam per captionem personarum quam etiam alias, prout culpa exegerit delinquentis.

Quod autem postmodum querebatur, quomodo essent puniendi religiosi, qui inveniuntur in haeresim deliquisse, cum saeculares peccates in simili casu immutationis, vel alia poena plectantur. Eius solutio satis patet: cum certum sit tales in hoc & in consimilibus delinquentes grauius quam etiam saecularibus puniendos.

Frequenter etiam vobis ab Apostolica sede committitur, ut tam haereticos, credentes, receptatores fautores, & defensores eorum, quam ipsorum filios, & nepotes, ac illos etiam, qui praedictorum interuentu vel gratia talia essent adepti, vel assequerentur in posterum, priuandi personatibus, dignitatibus, & honoribus quibuscumque, & beneficijs ecclesiasticis, & officijs publicis de diocesi norum, vel eis absentibus, vicariorum suorum consilio, habeatis liberam facultatem: quod qualiter intelligi debeat, petiuistis eiusdem Sedis oraculo declarari. Hoc sane de filijs, & nepotibus illorum haereticorum, credentium, & aliorum huiusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse viderur, non autem illorum, quos emendatos constituerit, & pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiae poenitentiam recepisse, qua ipsi vel iam perfecerunt, vel humiliter prosecutioni eius in fuitunt, vel parati fuerunt, dum viuerent, ad recipiendam eandem. Diocesani quoque in priuandis talibus sunt generaliter requirendi nisi forsitan constaret legitime, quod iidem scilicet et beneficia contulissent: tunc enim eos in his requirendos esse non credimus, sed potius à suo iudice puniendos. Vos igitur in praemissis committimus vobis negotium, in Regno, & dominio charissimi filij nostri in Christo Illustris Regis Aragonum, iuxta dicti praedecessoris responsionem sic prudenter & fideliter exequi procuretis, sic ad ea pure propter Deum (cuius causam geritis) vestra feratur intentio, quod labor vester vobis ad vitam praemium, & alijs ad salutem (quae solum in talibus quaeritur) proficiat animarum. Datum apud Montem Falconem, xij. Calen. Septembris, Pontificatus nostri anno primo.

COMMENT. XXIII.

Consultus.) Hoc rescripto declaratur multae difficultates in materia haeresis frequenter contingentes, quae etiam diluuntur in c. *Acusatus, de haer. li. 6. breuius tamen & concisius, hic si. sius, & clarus: itaq; hoc rescriptum loco interpretationis deservire potest ad intelligendum dictum c. *Acusatus*. Quo tempore priorem editionem fecimus, & haec pars Directorij imprimeretur, nondum peruenerat ad manus nostras extraneus Domini Alexandri Papae IIII. incipiens, Quod super nonnullis, cuius in hoc rescripto meminit Dominus Urbanus IIII. qui proxime Alexandro in Pontificatu successit, & propterea non potuimus quam emandatissimum dare. Ceterum non multo post eam ipsam au-*

A thenticam extraneam Alexandri vidimus, Assiso ex conuentu Fratrum ordinis Minorum sancti Francisci Illustrissimo Cardinali Felici Peretto de Montealto, qui modo summus est Pontifex, transmissam, cuius ille nobis copiam fecit: & nunc ad illius exemplar, hoc ipsum rescriptum damus emendatissimum. Eadem quoque Alexandri IIII. extraneam est in litteras Apostolicas pro officio sanctissimae Inquisitionis curauimus imprimendam.

Alexander IIII.

B Damnantur omnes haereticorum sectae, & in eorumque complices varia poena feruntur.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum Dei, vniuersis Christi fidelibus, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

NOVERIT vniuersitas vestra, quod nos ad instar felicitis recordationis Gregorij Papae praedecessoris nostri, excommunicamus, & anathematizamus vniuersos haereticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Iosephinos, Arnaldistas, Speronistas, & alios, quibuscumque nominibus censeantur: facies quidem habentes diuersas, sed caudas adinuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipsum. Damnati vero per Ecclesiam saeculari iudicio relinquuntur animaduersione debita puniendi: Clericis prius à suis ordinibus degradatis. Si qui autem de praedictis, postquam fuerint deprehensi, redire voluerint, ad agendam condignam poenitentiam in perpetuum carcerem detrudantur. Credentes autem eorum erroribus similiter haereticos iudicamus. Item receptatores, defensores, & fautores haereticorum excommunicationis sententia decernimus subiacere; firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, si satisfacere contempserit infra annum ex tunc, ipso iure sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam instabilis, nec testamenti habeat factionem, nec ad hereditatis successorem accedat. Nullus praeterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse alijs respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, eius sententia nullam obtineat firmitatem, nec causae aliqua ad eius audientiam perferantur. Si fuerit aduocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta coepta per ipsum nullius penitus sint momenti, sed cum auctore danato danentur, & in similibus idem praecipimus obseruari. Si vero clericus fuerit, ab omni officio, & beneficio deponatur.

D Si qui autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, euitare contempserint, excommunicationis sententia percillantur, alias animaduersione debita puniendi.

E Qui autem inuenti fuerint sola suspicione notabiles, nisi iuxta considerationem suspicionis, qualiterque personae propriam innocetiam con-

Edita anno Dom. 1260. Concordat capit. excommunicamus. 1. & 2. extra de haeret.

Receptatores, defensores & fautores haereticorum quibus poenis puniuntur.

Qualiter intelligantur haec verba, tradit Hostiensis & Io. And. in c. Excommunicamus. 1. §. credentes.

grua purgatione mōstrauerint, anathematis gladio feriatur, & vsque ad satisfactionem condignam ab omnibus euitentur, ita quod si per annum in excommunicatione perstiterint, tunc velut heretici condemnentur. Item proclamationes, aut appellationes huiusmodi personarū minime audiantur. Item iudices, aduocati, & notarij, nulli eorum officium suum impendant: alioquin eodem officio perpetuo sint priuati. Itē clerici non exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramēta, nec eleemosynas aut oblationes eorum recipiant: Similiter Hospitalarij, & Tēplarij, ac quilibet regulares, alioquin suo priuentur officio, ad quod nūquam restituatur absque indulto sedis Apostolicae speciali. Item quicūque tales praesumpserint Ecclesiasticae trade

† Concordat
tex. in c. Qui
eunque. §. 1.
de hære. li. 6.

omni 133

132

131

130

129

128

127

126

125

124

123

122

121

120

119

118

117

116

115

114

113

112

111

110

109

108

107

106

105

104

103

102

101

100

99

98

97

96

95

94

93

92

91

90

89

88

87

86

85

84

83

82

81

80

79

78

77

76

75

74

73

72

71

70

69

68

67

66

65

64

63

62

61

60

59

58

57

Heretici sub
pōna excom-
municatio-
nis manife-
standi.

† Concordat
tex. in c. statu-
tum. 2. de hære.
re. lib. 6.

rit, excommunicationis laqueo innodetur: Item si quis hereticos sciuerit, vel aliquos occulta conuenticula celebrantes, seu à communi cōuersatione fidelium vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alij, per quem credat ad praelatū suū, & Inquisitorum hereticae prauitatis notitiam peruenire; alioquin excommunicationis sententia percussatur. Heretici autē, & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filij vsque ad secundam generationē, ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritū, & inane. Nos enim praedictos, & quoslibet viros ecclesiasticos, qui ad preces huiusmodi pestilentium personarū, dignitates personarū & quaecunque alia ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc priuamus taliter acquisitis: uolentes ut tales, & habus perpetuo careant, & ad alia vel similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem huiusmodi, ad inuium superstitionis hereticae, à via declinasse cōstiterit veritatis. Dat. Anagnina. vij. Calen. Maii, Pontificatus nostri anno sexto.

Clemens IIII.

Inquisitores omni humano timore deposito intrepide procedant contra hereticam prauitatem. Idem non tenentur obedire praelatis suorum ordinum praecipiebantibus, ut ad tempus, vel quoad certos articulos, aut quoad certas personas eidem negotio supersedeant, non obstantibus quibuscunque privilegijs, aut cesuris.

Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectis filiis Fratribus tam Praedicatorum, quam Minorum ordinum Inquisitoribus hereticae prauitatis, &c.

† Eymericus.
3. par. q. 11.

CATHOLICA ¶ fidei negotium, quod plurimum in sidet cordi nostro, in vestris prole-

ari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes: ac volentes omne ab eo impedimentum, omneque obstaculum remoueri, praesentium vobis auctoritate mandamus: quatenus in eodem negotio de diuino & Apostolico fauore confisi, omni humano timore deposito, cōstanter ac intrepide procedentes, circa extirpandam hereticam prauitatem cum omni vigilantia, omnique studio laboretis. Et si forsitan Magister, & Minister generales, alique Priores, & Prouinciales, ac Custodes seu Guardiani aliquorum locorum uestrorum ordinū, prae textu quorūcūq; priuilegiarū, seu indulgentiarū eiusdē sedis, dictis ordinibus concessorū, aut concedendorum in posterū: vobis vel uestrum alicui, seu aliquibus iniuxerint, seu quoquomodo praeeperint, ut ad tempus, vel quoad certos articulos certarū personas in negotio super sedeat eodem: Nos vobis vniuersis, & singulis auctoritate Apostolica districtius inhiemus, ne ipsi obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet praesumat. Nos enim priuilegia, seu indulgentias huiusmodi, quātum ad hunc articulum, tenore praesentium reuocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & suspensionis sententias, si quas in vos, vel uestrū aliquos hac occasione ferri cōtingerit, irritas prorsus decernimus, & inanes. Nā si praedicta fides interdū praelatis aliquibus uestrorū ordinū, per suas sub certa forma cōmittat litteras, ut ad excedendum inquisitionis officium contra hereticam prauitatem, aliquos suorū ordinū Fratres assumere valeant, ipsosque cum expedire viderint amouere, ac alios subrogare: non tamen per hoc quod ipsi, ea dumtaxat de causa in hac parte cōmittitur: quia de Fratrum suorū ordinū idoneitate pleniorē habere notitiā praesumat, aliqua eis super huiusmodi inquisitionis negotio vobis immediatē à praedicta sede commissio, & committendo, facultas vel iurisdictione attribuitur seu potestas. Nulli ergo omnino hominum, & cetera.

Innocentius IIII.

Inquisitores statuta dubia contra hereticos edita interpretantur: Et filios & nepotes hereticorum, & similibus priuant beneficijs, & officijs, dignitatibus & honoribus. Item nomina accusatorum & testium in causa haresis non publicantur.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectis filiis Fratribus ordinis Praedicatorum Inquisitoribus hereticae prauitatis, Salutem, & Apostolicā benedictionem.

Cum negotium fidei Catholicae aduersus hereticam prauitatis errores vobis, ut vera prudentia deprehendat vulpeculas demolientes vineam Domini, sub certa forma per alias litteras duxerimus committendum, ut commissum vobis ab Apostolica Sede tam salubre ac utile ministerium exequi liberius, ac exercere possitis efficacius in hac parte interpretandi ¶ statuta ecclesiastica, & secularia contra hereticos edita: Et hereticorum filios, & nepotes creditū, quoque fautorum, defensorum, & receptorū ipsorum dignita-

al. in hereticam.

Eymericus. 3. par. q. 11.

† Eymericus. 3. par. q. 11. c. 1. Inquisitorum.

Edin. Don.

† Eymericus. 3. par. q. 11. c. 1. Inquisitorum.

gnitatibus, personatibus, & honoribus quibus-
cunque, ac beneficijs ecclesiasticis, & publicis of-
ficijs; illos etiam, qui hereticorum, vel aliorum
prædictorum interuentu, & intuitu, vel gratia talia
sunt adepti, vel in posterum assequuntur, priuan-
di huiusmodi dignitatibus, personatibus, honori-
bus, beneficijs & officijs, liberam vobis auctorita-
te presentium concedimus potestatem. Sanè d'vo
lumus, & vt nomina tā accusantium prauitatem
hereticam, quam retificantium super ea, nullate-
nus publicentur propter scandalum vel pericu-
lum, quod ex publicatione huiusmodi sequi pos-
set, & adhibeatur dictis huiusmodi testium ni-
hilominus plena fides. Quòd si simul his non in-
terfueritis exequendis, vnus vestrum ea nihilo-
minus exequatur. Datum Lateran. viij. Idus Mar-
tij Pontificatus nostri anno vndecimo.

COMMENT. XXIII.

Innocentius III.) In concilio Barcinon. impresso
tribuitur hac extrauagans Innocentio sexto, quæ
secutus Iacobus Simancas de instit. catho. tit. 64.
de testibus, nu. 27. eidem Innocentio sexto attribuit.
Ceterum Frater Paulus Constabilis Sacri Palatii
Magister, qui postea fuit ordinis Fratrum Prædica-
torum Magister Generalis, tum ex anno, quo datum
id rescriptum hic dicitur, tum ex eo quod in tertia
parte huius Directorij, q. 85. vbi eiusdem extraua-
gantis meminit Eymericus, in omnibus exemplari-
bus Innocentio III. tribuitur, demonstrat mihi,
hoc priuilegium seu rescriptum non esse Innocentij
VI. ex anno quidem quo edita esse dicitur extraua-
gans, non obscure colligitur Innocentio III. nō au-
tem sexto esse tribuendam: quoniam Innocentius VI.
decem tantummodo annos vixit: in hoc vero rescri-
pto annus vndecimus sui Pontificatus inferitur. Tā
multo minus competit Innocentio V. qui annū vñū
in Pontificatu non compleuit; sequitur ergo In-
nocentio III. esse ascribendum, qui annos vndecim
vniuersali Ecclesie Romanus Pontifex præfuit. Hæc
autem coniecturam non obscure probare etiam vi-
dentur EymERICI verba infra par. 3. q. 75. qui cum
dixisset, diuersos summos Pontifices diuersa respon-
disse super ea questione: An testium denunciatorū
seu accusatorum nomina debeant reis publicari, sub-
dit ita: Ideo tandem Bonifacius octauus statuit
quid agendum, vt patet in capitulo statuta. §. iu-
bemus. de heret. lib. sexto. hac EymERICUS. Nam
Innocentij sexti fuisse, cum is post Bonifacium
octauum sexaginta ferè annis vixerit, dixisset po-
tius EymERICUS, tandem Innocentius sextus. Tria
vero statuuntur in hac extrauaganti, sicut patet ex
eius ferie, & ex summario.

b Interpretandi statuta ecclesiastica, & secula-
ria contra hereticos edita. In aliquibus codici-
bus post hæc verba continenter subsequuntur hæc:
cum diceclanorum Episcoporum consilio. de
quo quid sentiam, vide infra par. 3. q. 86.

c Et hereticorum filios & nepotes. Concordat
tex. in c. vt commissi. §. priuandi. de heret. lib. 6. de
quo dixi plenissime infra parte 3. super q. 113.

d Sanc volumus, vt nomina. Idem hoc rescri-

A ptum refert Repertorium Inquisitorum verbo, nomi-
na. §. nunc videndum. hoc autem singulare de non
publicandis testium denunciatorum, seu accusatorū
nomibus, ipsis reis inquisitis in sacro inquisitio-
nis tribunalis, obseruare præter Repertorium Inqui-
sitorum loco præcitato, Gosaluus de Villadiego tra-
cta. de heret. q. 10. nu. 4. Joannes Rojas sing. 208.
Simancas de catho. instit. rit. 64. de testib. nu. 19.
& seq. Campegius apud Zauchinum. cap. 9. et pleri-
que alij idem etiam cauit in Bullio Hispanen. anno
Domini 1484. c. 17. Cætera ad hunc articulum spe-
ctantia copiose dicam infra p. 3. super q. 75.

Gregorius XI.

Inquisitores ad Romanam curiam venire possunt
cum socio, quem ipsi elegerint, non obstante quod
prelari petitam licentiam non concesserint. Ea dili-
genter curabunt, vt cito se expedientes ad partes ip-
sis commissas reuertantur.

REGORIVS Episcopus seruus seruo
rum Dei, ad perpetuam rei memoriā.
NEGOTIA Catholicæ fidei per nos-
iplos promouere, & per alios promoueri facere,
prout ad id tenemur, plenjs desiderijs affectates:
Vniuersis, & singulis Prædicatorum, & Mino-
rum ordinum Fratrum Inquisitoribus hereticæ
prauitatis ubilibet constitutis, præsentibus, & fu-
turis veniendi liberè ad Romanam Curiam, in
eaque morandi cum vno socio sui ordinis, non
obstantia, vel petita licentia quorūcūque suorum
superiorum, seu prælatorum: Et huiusmodi so-
cium mutandi, & alium de sua prouincia assumē-
di, & secum tenēdi, quoties fuerit opportunum,
non obstantibus quibuscunque prohibitionibus
seu constitutionibus eorundem Prælatorum, seu
Capitulum generalium, vel prouincialium, or-
dinum prædictorum, quorumcunque tenorem
existant contrarijs, plenam licentiam tenore præ-
sentium impartimur.

Ipsos autem Inquisitores hortamur, vt se fa-
cere expediri de dicta curia, quam cito poterunt
bona fide procurant, & ad partes, in quibus eis
commissum est inquisitionis officium, ad illud
exequendum sollicitè non differat remeare. Nul-
li ergo omnino hominum liceat hæc paginā no-
stræ concessionis, & horationis infringere: vel ei
ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at-
tentare præsumpserit indignationem omnipo-
tentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Aposto-
lorum eius, se nouerit incurfurū. Datum Auinio-
ne, viij. Idus Februarij, Pontificatus nostri an-
no tertio.

Considerandum vero est, quod omnia & singula Apo-
stolica priuilegia antedicta, quæ in prædictis litteris A-
postolicis Inquisitoribus Aragonen. conceduntur, habē-
tur etiam, & conceduntur per alias litteras omnibus, &
singulis Inquisitoribus generaliter quibuscunque.

Edita anno
Dom. 1373.
Vide Eyme-
ricum par. 3.
q. 10.

† Eym. 3. pa.
post formam
concedendi
appellati apo-
stolos affirma-
tios nu. 128.

† Hæc sunt
uerba Eyme-
rici.